

Sygn. akt V CSK 152/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 czerwca 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z powództwa W. M.

przeciwko B. Z.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 26 czerwca 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 18 czerwca 2014 r., sygn. akt I ACa 218/14,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) przyznaje adwokatowi M.S. ze środków budżetowych Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Katowicach kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł wraz z należnym podatkiem od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc udzieloną powodowi w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądowym, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych przez art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jest konsekwencją oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został przez powoda uzasadniony ze wskazaniem na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.).

Art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., na potrzebę wykładni którego powołuje się skarżący dotyczy ustaleń faktycznych, do dokonania których zobowiązany jest także sąd drugiej instancji, jako sąd *meriti* orzekający w sprawie. Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na potrzebę ochrony interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości jego wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Sąd Najwyższy rozpoznając skargę kasacyjną nie jest trzecią instancją sądową badającą dowody i czyniącą na ich podstawie ustalenia faktyczne, lecz jest sądem prawa - wyjaśnia istotne zagadnienia prawne, dokonuje wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, usuwa z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Wyłączenie z zakresu zainteresowania Sądu Najwyższego oceny dowodów i ustalania faktów

dokonane zostało wprost w art. 398³ § 3 k.p.c., w którym ustanowiono zakaz włączania do podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących tych zagadnień. Oznacza to, że skarga kasacyjna oparta wyłącznie na tak określonej, a wykluczonej przez ustawodawcę podstawie, byłaby niedopuszczalna (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 30 lipca 2012 r., II CSK 10/12, nie publ., z 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, nr 4, poz. 76, z 23 października 2006 r., I UK 194/06, nie publ.).

Zagadnienie prawne, które ma być kolejną przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania powód przedstawił w formie pytań: „a) czy w przypadku, gdy powód dochodzi odszkodowania od pełnomocnika zawodowego (pełnomocnika z urzędu) w trybie art. 471 k.c. w zw. z art. 355 k.c., art. 23 k.c., art. 24 k.c. i art. 6 k.c., ma obowiązek wykazania, że gdyby pełnomocnik zawodowy w sposób należyty wypełnił swój obowiązek, to Sąd Najwyższy przyjąłby skargę kasacyjną do rozpoznania i uchylił wyrok Sądu II Instancji, a następnie powództwo w całości byłoby uwzględnione zarówno, co do zasady i wysokości, czy też wystarczy wykazać, iż pełnomocnik zawodowy, ustanowiony z urzędu, nie wykazał należytej staranności?, w szczególności w sytuacji niekwestionowania przez pozwanego wysokości roszczenia, a to po stronie pozwanej ciążyłby dowód wykazania, iż niedoszło do nienależytej staranności?; b) czy w przypadku, gdy ustanowiony w sprawie pełnomocnik, w postępowaniu kasacyjnym nie zachowa należytej staranności i nie złoży stosownego wniosku o przywrócenie terminu i nie wniesie skargi kasacyjnej ponosi odpowiedzialność odszkodowawcza z tego tytułu? – W razie pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie to, w jakiej wysokości jest to odszkodowanie, czy w wysokości przedmiotu roszczenia?, czy też jest to kwota do uznania przez Sąd?; c) czy termin, o jakim mowa w art. 168 - 172 k.p.c., tj. przywrócenia tygodniowego terminu do dokonania czynności procesowej, dotyczy terminu do wniesienia przez pełnomocnika z urzędu wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku? czy tylko złożenia skargi kasacyjnej, w przypadku, gdy strona już otrzymała uzasadnienie, a dwumiesięczny termin na wniesienie skargi kasacyjnej upłynął?; d) czy dwumiesięczny termin do wniesienia skargi kasacyjnej należy liczyć od daty ustanowienia pełnomocnika z urzędu?, czy też od daty otrzymania przez stronę wnoszącą uzasadnienia wyroku?, czy też od daty

otrzymania uzasadnienia przez pełnomocnika z urzędu? e) czy w przypadku złożenia przez stronę wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, mając na uwadze art. 117 k.p.c. w zw. art. 87¹ § 1 k.p.c., art. 175¹ k.p.c. art. 398¹ § 1 k.p.c. oraz z art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP - celem sporządzenia skargi kasacyjnej, Sąd wydając postanowienie o ustanowieniu dla strony wnoszącej pełnomocnika z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, nie powinien zawiesić biegu terminu do wniesienia ewentualnej skargi kasacyjnej do czasu wyznaczenia radcy prawnego lub adwokata?; - W razie pozytywnej odpowiedzi na powyższe pytanie to, czy pełnomocnikowi przysługuje tygodniowy termin, od jego ustanowienia, do wniesienia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i doręczenia go wraz z odpisem wyroku, a następnie dwa miesiące na sporządzenie skargi kasacyjnej?, czy też jedynie wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, z jednoczesnym przedłożeniem skargi kasacyjnej?”;

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (nie publ.), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Powód nie przedstawił rozważań prawnych świadczących o istocie wskazanego zagadnienia, zaś okoliczności podniesione przez niego

w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania są związane ze stanem faktycznym sprawy i mają znaczenie jednostkowe, niezależnie już nawet od tego, że odpowiedź na większość pytań postawionych przez skarżącego wynika wprost z przepisów ustawy o ustalonej i jednolitej wykładni. Obowiązek wykazania poniesienia szkody i jej wysokości obciąża powoda dochodzącego roszczeń odszkodowawczych. Zakres odpowiedzialności odszkodowawczej wyznacza art. 361 § 1 i 2 k.c. i to nie tylko dla zobowiązań rezultatu, lecz i starannego działania, a termin i warunki wniesienia skargi kasacyjnej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu reguluje aktualnie art. 124 § 3 k.p.c., a w związku z jego stosowaniem nie powstają sygnalizowane przez skarżącego wątpliwości.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

Podstawą przyznania wynagrodzenia pełnomocnikowi reprezentującemu powódkę z urzędu w postępowaniu kasacyjnym był § 2 ust. 1, § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 461).